

BRASSAVOLA – BRASAVOLA

BRASSAVOLA – BRASAVOLA

Druhy a kultivary

Rod zahrnuje kolem 15–20 druhů a množství hybridů. Ke křížení se využívá poměrně často. Z mezidodových kříženců jsou nejznámější kříženci s rody *Cattleya* – *Brassocattleya* a *Laelia* – *Brassolaelia*. První kříženci byli vyšlechtěni ke konci 19. století. Křížení se zaměřuje jak na ovlivnění barvy a velikosti květů, tak na získání malých kompaktních rostlin vhodných k pěstování v bytových podmínkách a do pokojových skleníků.

Rozšíření

Domovinou jsou tropické oblasti Střední a Jižní Ameriky (hlavně Mexiko, Venezuela, Peru a Antily), kde žijí převážně jako epifyty na okrajích a světlinách tropických deštných lesů s celoročně vyrovnanými teplotami kolem 20–25 °C a vyšší vzdušnou vlhkostí, i v blízkosti pobřeží moře v porostech sušší vegetace a na skalách.

Historie

Rod byl vědecky popsán v 19. století a pojmenován po italském lékaři a přírodovědci Antoniovovi M. Brassavolovi.

Popis

Jsou to většinou epifytické rostliny, výjimečně i litofyty sympodiálního typu. Mají asi 6–30 cm dlouhé, kožovité masité válcovité listy s výraznou rýhou uprostřed. Pahlízy jsou slabé a kratší, připomínající spíše jakýsi oddenek spojující jednotlivé listy než plnohodnotné pahlízy. Kořeny jsou drátovité, poměrně silné se zelenou kořenovou špičkou a bělavě až stříbrně zbarveným velamenem. Snadno se lámou, avšak poměrně rychle a dobře regenerují. Květní stvol se tvoří z pupenů na bázi nebo na vrcholu pahlíz. Je vzpřímený, vysoký kolem 10–20 cm a nese několik tvarově výrazných květů o velikosti kolem 6–12 cm (u některých druhů i přes 20 cm). Základní barva je bílá až nazelenalá často v kombinaci se žlutou a červenohnědou. Květy jsou velice zajímavé s výrazným pyskem a úzkými květními plátky, v noci voní.

Pěstování

Tyto orchideje se hodí jak pro pěstování v teplém či temperovaném skleníku, tak v bytových podmínkách, menší druhy jsou velice vhodné pro pokojové skleníčky. Většina brassavol je teplomilných, rostoucích celoročně bez výraznější doby odpočinku. Optimální teploty jsou pro tyto druhy celoročně kolem 24–28 °C přes den a 20–24 °C v noci. Vyžadují dostatek rozptýleného světla až plné slunce. Většinou druhů prospívá letnění v období, kdy noční teploty neklesají dlouhodobě pod 15–10 °C. Při letnění rostliny umístíme venku na chráněné, světlé až slunné místo, nejlepší je zavěšení do řídkých korun stromů. Prospívá

jim bohatá zálivka a vyšší vzdušná vlhkost. Pouze po odkvětu by měly mít kratší období odpočinku (asi 3–4 týdny) se sníženou zálivkou, případně úplně bez zálivky. Jsou-li v suchu, snáší i nízké teploty kolem 10 °C. Ve vlhkém prostředí skleníku či v pokojových vitrínkách pěstujeme epifyticky navázané na různých podložkách, v bytové kultuře je možné pěstování v květináčích v běžném epifytním substrátu.

Doba květu a vhodnost k řezu

Většina semenáčků je květoschopná ve věku kolem 4–5 let, rostliny oddělené ze starších trsů ihned. K nakvétání nepotřebují výraznější stimulaci, vhodné jsou pouze menší rozdíly mezi denní a noční teplotou (asi o 3–5 °C). Rostliny mohou nakvést téměř celoročně. Silné, zdravé rostliny s více pahlízami často vytváří několik květních stvolů najednou. Květy jsou poměrně trvanlivé, pro řez však nepoužitelné.

Rozmnožování

V domácích podmínkách se rozmnožují dělením trsů. Rostlinky sázíme do substrátu jako pro dospělé rostliny nebo navážeme na podložky. Rozrůstají se poměrně pomalu a můžeme je dělit po několika letech. Hlavní způsob množení je na agaru v laboratorních podmínkách, a to výsevem i z pupenů. Využívají ho jak amatérští pěstitelé v domácích laboratořích, tak specializované firmy produkující orchideje pro sběratele.

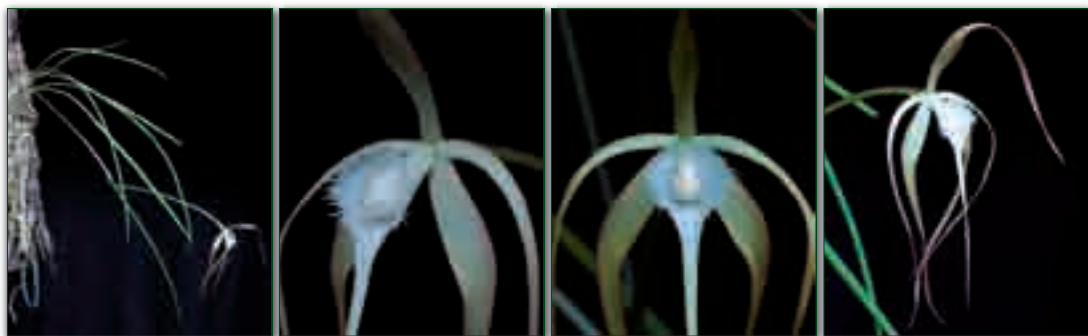
Víte, že...?

- brasavoly rostou v přírodě většinou tzv. „hlavou dolů“? Listy i květenství mívají převislá k zemi.
- nejrozšířenější a nejoblíbenější brasavola v našich sbírkách je *Brassavola nodosa*?

POPIS DRUHŮ

Brassavola cucullata

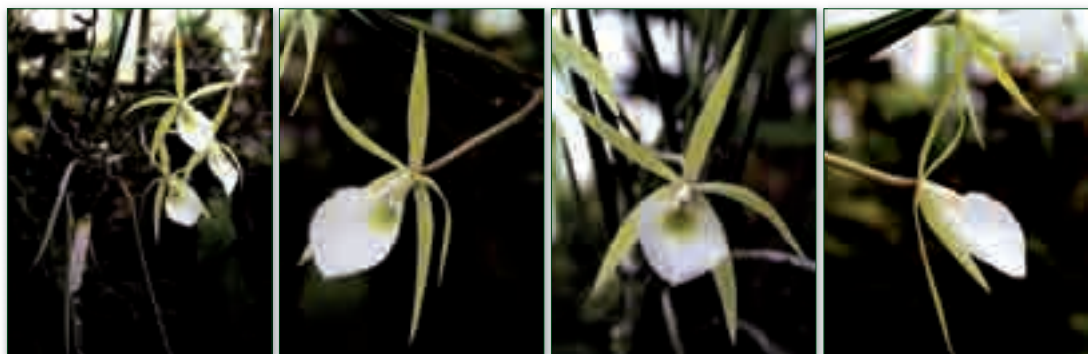
Její domovina je ve státech Střední Ameriky (hlavně v Mexiku a Venezuele), na Antilách a částečně zasahuje i do Jižní Ameriky. Roste převážně v sušších porostech u mořského pobřeží a na okrajích a světlinách nížinných deštných lesů. Pahlízy zakrnělé, listy válcovité, dužnaté, kožovité, asi 25 cm dlouhé a kolem 0,6–1 cm v průměru. Uprostřed mají výraznou rýhu. Květy jsou velké až 16 cm, okvětní plátky úzké, „pavoukovité“, žlutobílé, převislé dolů, pysk nápadný, trubkovitý s dlouhým převislým výrůstkem, zbarvený krémově až žlutobíle. Jsou dosti trvanlivé (kolem 6 týdnů), voní, kvetou většinou dvakrát do roka – v létě a ke konci zimy. Kořeny jsou poměrně silné, dlouhé 10–30 cm, bělostříbrně zbarvené s jasně zelenou kořenovou špičkou. Nejlepší je pěstovat je epifytně, rostou dobře ve skleníku, volně v bytě i ve větších pokojových vitrínkách. Rostliny rostou v přírodě

Brassavola cucullata

převise (listy dolů) a i v kultuře se doporučuje jejich navázání na podložku v této poloze. Vyžadují dostatek rozptýleného světla, v době růstu bohatou zálivku a dostatečný pohyb vzduchu (po zálivce musí brzy oschnout). Letnění na chráněném místě (nejlépe v korunách stromů). Venku vydrží do doby, než začnou noční teploty dlouhodobě klesat pod 15 °C. Mohou růst celoročně při běžných pokojových teplotách, v zimě je však můžeme pěstovat i v teplotách kolem 15 °C při snížené zálivce. Rostliny tak za krátkého dne omezí růst a nevytahují se. Zálivku zvýšíme opět na konci zimy, když začnou rostliny nasazovat poupata. Od jara do léta hnojíme pravidelně, v zimě asi jednou za měsíc. Druh je to odolný a vhodný i pro začátečníky.

Brassavola flagellaris

Endemický druh rozšířený ve východní Brazílii. Pahlízy zakrnělé, listy kožovité, dužnaté, válcovité, až 40 cm dlouhé a kolem 1–1,5 cm v průměru. Uprostřed mají výraznou rýhu. Květy jsou velké asi 7 cm, okvětní plátky úzké, „pavoukovité“, zelenobílé, pysk nápadný, trubkovitý, zbarvený krémově až zelenobíle se žlutozeleným středem. Vyrůstají po 1–6 na krátkém květenství a jsou dosti trvanlivé (až 2 měsíce), rozkvétají nejčastěji v létě. Kořeny jsou poměrně silné, dlouhé 10–30 cm, bělostříbrně zbarvené s jasně zelenou koře-

Brassavola flagellaris

novou špičkou. Nejlepší je pěstovat je epifytně, rostou dobře ve skleníku, v bytě i ve vitrínkách. V kultuře se mohou navázat na podložky jak v „normální“ poloze, tak převisle. Vyžadují dostatek rozptýleného světla, v době růstu bohatou zálivku a dostatečný pohyb vzduchu. Letnění na chráněném místě, než začnou noční teploty dlouhodobě klesat pod 15 °C. Mohou růst celoročně při běžných pokojových teplotách, avšak podobně jako předchozí druh snesou v zimě při omezené zálivce pěstování v teplotách i kolem 15 °C. Rostliny jsou odolné, vhodné i pro začátečníky.

Brassavola nodosa

Druh rozšířený ve státech Střední Ameriky a na Antilách. Roste převážně na okrajích a světlých nížinných deštných lesů. Je to menší rostlina, pahlízy jsou zakrnělé a nesou válcovité, dužnaté, kožovité listy, asi 10–25 cm dlouhé a kolem 0,6–1 cm v průměru. Uprostřed mají výraznou rýhu. Květy jsou velké asi 7–10 cm, okvětní plátky úzké, „pavou-

Brassavola nodosa

kovité“, zelenobílé, pysk nápadný, trubkovitý, zbarvený krémově až zelenobíle, mají jemnou vůni. Vyrůstají po 1–4 na krátkém květenství a jsou dosti trvanlivé (až 2 měsíce), mohou rozkvést v průběhu celého roku, k řezu se nepoužívají. Kořeny jsou poměrně silné, dlouhé 10–30 cm, bělostříbrně zbarvené s jasně zelenou kořenovou špičkou. Nejlepší je pěstovat je epifytně, rostou dobře ve skleníku v bytě i ve vitrínkách. Rostliny sice rostou v přírodě převisle, v kultuře se však většinou navazují na podložky v „normální“ poloze. Vyžadují dostatek rozptýleného světla, v době růstu bohatou zálivku a dostatečný pohyb vzduchu (po zálivce musí brzy oschnout). Prospívá jim letnění na chráněném místě nejlépe v korunách stromů. Venku vydrží do doby, než začnou noční teploty dlouhodobě klesat pod 10 °C. Při zajištění dobrého osvětlení mohou růst celoročně při běžných pokojových teplotách, při nedostatku světla v zimě se však doporučuje teploty snížit asi na 18 °C a pouze mírná zálivka. Rostliny omezí růst a nevytahují se. Od jara do léta hnojíme pravidelně, v zimě asi

jednou za měsíc. Druh je odolný (např. i v úplném suchu vydrží bez jakékoliv újmy až 1 měsíc) a vhodný i pro začátečníky. Ochetně nakvétá i při celoročním pěstování v teple.

Kříženci *Brassavola*

Kříženci brasavol jsou velice oblíbené a nenáročné rostliny většinou středního až menšího vzrůstu, vhodné jak pro teplé a temperované skleníky, tak do pokojových skleniček i pro pěstování volně v bytě.

Brassocattleya – zkratka Bc.

Tyto hybridy jsou středního až malého vzrůstu, najdou se mezi nimi i nádherné miniatury do pokojových skleniček. Často bývá jedním z rodičů *Brassavola nodosa*, která na potomky přenáší tvar květů a vůni. Vyžadují teplé až temperované podmínky, v době vegetace bohatou zálivku a vyšší vzdušnou vlhkost, v zimě za nedostatečného osvětlení je dobré snížit teplotu a zálivku omezit. Rostliny pak rostou minimálně a nevytahují se. Můžeme také letnit, pobyt na čerstvém vzduchu jim velmi prospívá.

Brassocattleya – zkratka Bc.